

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor.

Anexă:

- Proiectul legii
- Nota informativă

Deputat în Parlament

[Handwritten signatures and notes]

15. Sărbu

18. Nicișor

11. Gorila

H.C. Padnevic

Constantin Iutu

LEGE
cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și sfera de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic și principiile de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile și împuternicirile Inspectoratului General al Carabinierilor, finanțarea și asigurarea tehnico-materială a acestuia, precum și statutul carabinierului.

(2) Prevederile prezentei legi se aplică carabinierilor – persoane care îndeplinesc serviciul militar în cadrul Armei de Carabinieri.

Articolul 2. Inspectoratul General al Carabinierilor

(1) Inspectoratul General al Carabinierilor reprezintă autoritatea specializată a statului, cu statut militar, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și combatere a terorismului, asigurare a regimului stării de urgență, de asediu și de război.

(2) Inspectoratul General al Carabinierilor exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercită atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.

(3) Inspectoratul General al Carabinierilor face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și din sistemul național de apărare.

(4) Inspectoratul General al Carabinierilor dispune de simbolică proprie aprobată în modul stabilit de lege.

Articolul 3. Cadrul juridic

Inspectoratul General al Carabinierilor activează în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu prezenta lege și cu alte acte normative în vigoare, precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 4. Principiile de activitate

Inspectoratul General al Carabinierilor își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, în interesul persoanei și al comunității, imparțialității, profesionalismului, responsabilității, nediscriminării, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, răspunderii personale, integrității profesionale, transparenței și cooperării.

Articolul 5. Cooperarea și colaborarea

(1) Inspectoratul General al Carabinierilor cooperează, în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin potrivit legii, cu structurile organizaționale din sfera de competență ale Ministerului Afacerilor Interne, cu structuri ale sistemului național de apărare și securitate națională și colaborează cu autorități ale administrației publice centrale și locale, alte persoane juridice de drept public și persoanele juridice de drept privat.

(2) Inspectoratul General al Carabinierilor cooperează, în domeniile specifice de activitate, cu instituții omoloage din alte state, cu organizații internaționale, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 6. Atribuțiile ministrului afacerilor interne

Ministrul afacerilor interne are următoarele competențe în domeniul de activitate al Inspectoratului General al Carabinierilor:

- a) exercită controlul și coordonează activitatea Inspectoratului General al Carabinierilor;
- b) asigură implementarea tratatelor internaționale, la care Republica Moldova este parte, în activitatea subdiviziunilor Inspectoratului General al Carabinierilor;
- c) prezintă Guvernului propuneri cu privire la numirea și încetarea raporturilor de serviciu ale Comandantului General al Inspectoratului General al Carabinierilor;
- d) la propunerea Comandantului General al Inspectoratului General al Carabinierilor, numește în funcție și eliberează din funcție pe adjuncții acestuia;
- e) aplică proceduri de personal în privința personalului Inspectoratului General al Carabinierilor, conform competențelor stabilite de Guvern;
- f) exercită și alte competențe în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 7. Controlul asupra activității Inspectoratului General al Carabinierilor

Controlul asupra activității Inspectoratului General al Carabinierilor este exercitat de Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Afacerilor Interne și de alte autorități publice în limitele competenței cu care acestea sunt investite prin lege.

Capitolul II

ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA INSPECTORATULUI GENERAL AL CARABINIERILOR

Articolul 8. Competența teritorială

Inspectoratul General al Carabinierilor își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 9. Structura și efectivul-limită ale

(1) Inspectoratul General al Carabinierilor are următoarea structură:

- a) Comandamentul General;
- b) direcții regionale;
- c) unități militare;
- d) subdiviziuni cu destinație specială;
- e) subdiviziuni de suport operațional.

(2) Efectivul-limită al Inspectoratului General al Carabinierilor se aprobă de Guvern.

(3) Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comandamentului General se aprobă de Guvern.

(4) Regulamentele de activitate ale subdiviziunilor structurale se aprobă de către Comandantul General al Inspectoratului General al Carabinierilor.

(5) Unitățile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) sînt persoane juridice și dispun de conturi trezoreriale.

Articolul 10. Comandamentul General

(1) Comandamentul General este unitatea centrală de administrare și control a Inspectoratului General al Carabinierilor, cu statut de persoană juridică și competență teritorială generală, care planifică, organizează, conduce, coordonează și controlează activitatea structurilor din subordine, asigură cooperarea și colaborarea cu celelalte instituții ale statului, organisme și organizații guvernamentale și neguvernamentale din țară și din străinătate și execută alte atribuții date în competență prin lege.

(2) Comandamentul General este condus de Comandantul General al Inspectoratului General al Carabinierilor, numit în funcție prin hotărîre de Guvern, pe un termen de 5 ani, la propunerea ministrului afacerilor interne.

(3) În îndeplinirea atribuțiilor sale, Comandantul General al Inspectoratului General al Carabinierilor este asistat de adjuncți numiți și eliberați din funcție de ministrul afacerilor interne, la propunerea Comandantului General.

(4) În cadrul Comandamentului General funcționează Consiliul Militar, în calitate de organ consultativ, ale cărui componență, organizare și funcționare se aprobă de ministrul afacerilor interne, la propunerea Comandantului General Inspectoratului General al Carabinierilor.

Articolul 11. Comandantul General al Inspectoratului General al Carabinierilor

(1) Comandantul General are următoarele atribuții:

a) conduce, coordonează și controlează activitatea Inspectoratului General al Carabinierilor în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

g) aprobă sau modifică statul de personal și schema de încadrare ale Comandamentului General al Inspectoratului General al Carabinierilor și subdiviziunilor subordonate, în limitele fondului de retribuire a muncii și ale structurii și efectivului-limită stabilite de Guvern;

b) organizează sistemul de management financiar și control intern al Inspectoratului General al Carabinierilor;

c) emite ordine și dispoziții obligatorii pentru personalul din subordine;

d) organizează asigurarea logistică a subdiviziunilor Inspectoratului General al Carabinierilor;

e) propune ministrului afacerilor interne proiectul bugetului anual al Inspectoratului General al Carabinierilor și proiectele de rectificare a acestuia;

f) asigură gestionarea alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile buneii guvernări;

g) numește în funcții, trece la dispoziție, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu ale personalului Inspectoratului General al Carabinierilor, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

h) angajează și eliberează din funcție personalul angajat în bază de contract, în condițiile stabilite de Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor;

i) aprobă regulamentele de activitate ale subdiviziunilor interne ale Comandamentului General;

j) stabilește atribuțiile adjuncților;

k) conferă categorii de calificare personalului Inspectoratului General al Carabinierilor, în conformitate cu prevederile art. 21 din prezenta lege;

l) acordă stimulări și aplică sancțiuni disciplinare personalului în conformitate cu prevederile Regulamentului disciplinei militare;

m) propune ministrului afacerilor interne atribuirea unităților de carabinieri a denumirilor cu semnificații sau conotații istorice;

n) exercită alte atribuții în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(2) Pentru a fi numit în funcție, Comandantul General trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:

a) să dețină cetățenia Republicii Moldova;

b) să dețină studii superioare în domeniul dreptului sau științelor militare;

c) să dețină minimum gradul militar sau echivalent de locotenent-colonel;

d) să aibă vechime în funcții manageriale de cel puțin 5 ani;

e) să cunoască limba de stat și o limbă de circulație internațională;

f) să aibă stare de sănătate fizică și psihică corespunzătoare exercitării funcției, confirmată prin concluzia comisiei medicale speciale a Ministerului Afacerilor Interne;

g) să nu aibă în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.

(3) Încetarea raporturilor de serviciu ale Comandantului General al Inspectoratului General al Carabinierilor se efectuează prin hotărâre de Guvern, la propunerea ministrului afacerilor interne, în condițiile stabilite de Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor.

Articolul 12. Executarea atribuțiilor funcționale de către subdiviziunile Inspectoratului General al Carabinierilor în alte zone ale țării decât cea de responsabilitate permanentă

Subdiviziunile Inspectoratului General al Carabinierilor, după aprobarea prealabilă a ministrului afacerilor interne, la ordinul Comandantului General, pot executa atribuțiile prevăzute de lege, în orice regiune a țării, alta decât cea de responsabilitate permanentă, în funcție de situația operativă existentă, în condițiile legii.

Capitolul III STATUTUL JURIDIC AL CARABINIERULUI

Articolul 13. Statutul juridic al carabinierului și modul de îndeplinire al serviciului în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor

(1) Statutul juridic al carabinierului și modul de îndeplinire al serviciului în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor sînt reglementate de prezenta lege, Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, Legea nr. 1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr. 52-XVI din 2 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare și de alte acte normative în vigoare.

(2) Carabinierul aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu se află sub protecția statului.

(3) În limitele competențelor stabilite de legislație, carabinierul este investit cu împuterniciri pe timpul și în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.

(4) Raporturile de serviciu ale carabinierilor cad sub incidența prevederilor Codului muncii al Republicii Moldova în măsura în care nu sînt reglementate de legile speciale.

Articolul 14. Personalul Inspectoratului General al Carabinierilor

(1) Personalul Inspectoratului General al Carabinierilor se constituie din carabinieri încadrați în serviciul militar în condițiile Legii nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, funcționari publici și personal auxiliar.

(2) Carabinierul este persoana care îndeplinește serviciul militar în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor și exercită atribuțiile prevăzute de prezenta lege și alte acte legislative în vigoare.

Secțiunea 1 Legitimația de serviciu, uniforma și însemnele distinctive

Articolul 15. Legitimația de serviciu

(1) Carabinierul se identifică cu legitimație de serviciu. Tipurile, modelele, procedurile de eliberare, evidență, retragere și distrugere a legitimațiilor de serviciu se stabilesc de Ministerul Afacerilor Interne.

(2) Legitimația de serviciu confirmă statutul carabinierului, inclusiv dreptul de port și folosire a armei, munițiilor și mijloacelor speciale.

(3) La încetarea raporturilor de serviciu, precum și în perioada de suspendare din funcție sau de trecere la dispoziția comandantului, carabinierul este obligat să predea legitimația de serviciu.

Articolul 16. Uniforma și însemnele distinctive

(1) Carabinierul este asigurat gratis cu uniformă.

(2) Modelul uniformei, însemnele distinctive și regulile de utilizare ale acestora se instituie prin decretul Președintelui Republicii Moldova, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(3) Normele de asigurare cu echipament a Inspectoratului General al Carabinierilor se aprobă de Guvern.

(4) Se interzice ca uniforma și însemnele distinctive ale angajaților autorităților publice sau ale altor persoane juridice să fie identice ori similare cu cele ale personalului Inspectoratului General al Carabinierilor.

(5) Folosirea ilegală a uniformei și însemnelor distinctive ale Inspectoratului General al Carabinierilor, precum și profanarea acestora atrag răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Secțiunea a 2-a Formarea profesională a carabinierilor

Articolul 17. Formarea profesională a carabinierilor

(1) Formarea profesională a carabinierilor se organizează și se realizează în conformitate cu actele administrative ale Ministerului Afacerilor Interne, pe baza standardelor ocupaționale și de formare profesională aferente.

(2) Dezvoltarea propriei pregătiri profesionale este o obligație de serviciu a carabinierului.

(3) Nivelul de formare profesională a carabinierului se consemnează în evaluarea anuală a performanței sale profesionale, iar rezultatele pregătirii sale sînt utilizate la fundamentarea unor decizii privind evoluția carierei acestuia.

Articolul 18. Formarea profesională inițială a carabinierilor

(1) Formarea profesională inițială a carabinierilor se efectuează în cadrul instituțiilor de învățămînt în domeniul militariei, securității și ordinii publice sau, după caz, în alte instituții de învățămînt.

(2) În cazul angajării de persoane care au absolvit alte instituții de învățămînt decît cele ale Ministerului Afacerilor Interne, cu excepția celor care s-au format profesional la comanda Ministerului Afacerilor Interne, acestea urmează un curs de formare inițială înainte de exercitarea atribuțiilor funcționale conform fișei postului, în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.

(3) Carabinierii delegați la cursuri de formare inițială sau la programe de dezvoltare profesională în instituțiile de învățămînt ale Ministerului Afacerilor Interne

ori în alte instituții de învățământ care pregătesc personal pentru acest minister, inclusiv la studii superioare de licență și de master în țară sau în străinătate, semnează un angajament prin care își asumă obligația de a activa în cadrul Ministerului Afacerilor Interne după absolvirea formelor de dezvoltare profesională respective, în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.

(4) Carabinierul care a absolvit o instituție de învățământ a Ministerului Afacerilor Interne din banii bugetului de stat și a încetat raportul de serviciu în primii 5 ani de activitate în condițiile specificate la articolul 35 alin. (11) din Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor restituie cheltuielile pentru studii proporțional cu perioada rămasă pînă la 5 ani, în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.

Articolul 19. Formarea profesională continuă

(1) Formarea profesională continuă a carabinierilor se realizează prin următoarele modalități:

- a) la locul de serviciu;
- b) în cadrul instituțiilor de învățământ ale Ministerului Afacerilor Interne;
- c) în alte instituții de învățământ din țară sau din străinătate.

(2) Schimbarea specialității se face în urma absolvirii unor cursuri organizate în acest scop.

(3) Formele de pregătire, tipul, durata programelor și modul de organizare a activităților de formare profesională continuă sînt stabilite de Ministerul Afacerilor Interne, iar particularizarea acestora se realizează prin actele administrative ale Inspectoratului General al Carabinierilor.

(4) Carabinierul delegat la studii de formare profesională continuă în străinătate beneficiază pe timpul studiilor de toate drepturile garantate de Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor și de prezenta lege.

Secțiunea a 3-a

Evaluarea performanțelor profesionale

Articolul 20. Evaluarea performanțelor profesionale

(1) Performanțele profesionale și conduita carabinierului sînt evaluate o dată pe an, iar concluziile se consemnează în fișa de evaluare a performanțelor profesionale, cu acordarea unuia dintre următoarele calificative: „foarte bine”, „bine”, „satisfăcător”, „nesatisfăcător”.

(2) Rezultatele evaluării performanțelor profesionale ale carabinierului se iau în considerare la luarea deciziilor cu privire la:

- a) stabilirea indemnizațiilor, sporurilor și a altor suplimente la salariu;
- b) promovarea în funcție;
- c) acordarea gradelor militare;
- d) conferirea categoriilor de calificare;
- e) participarea la programe de formare profesională;

f) eliberarea din serviciu.

(3) Modul de organizare și desfășurare a procesului de evaluare a performanțelor profesionale este stabilit prin ordin al ministrului afacerilor interne.

Secțiunea a 4-a **Categoriile de calificare**

Articolul 21. Categoriile de calificare

(1) Carabinierului i se pot conferi, în ordine succesivă, următoarele categorii de calificare:

- a) specialist de categoria II;
- b) specialist de categoria I;
- c) specialist de categoria superioară „Maestru”.

(2) Categoriile de calificare se conferă în baza calificativelor obținute la evaluarea anuală a performanțelor profesionale.

(3) Modul și condițiile de conferire a categoriilor de calificare se stabilesc de Ministerul Afacerilor Interne.

Capitolul IV **CADRUL FUNCȚIONAL AL INSPECTORATULUI GENERAL AL** **CARABINIERILOR**

Secțiunea 1

Atribuțiile și împuternicirile Inspectoratului General al Carabinierilor

Articolul 22. Atribuțiile

(1) În domeniul menținerii, asigurării și restabilirii ordinii și securității publice, protecției drepturilor și libertăților legitime ale persoanei și comunității, Inspectoratul General al Carabinierilor:

a) apără, prin mijloacele și metodele prevăzute de lege, viața, integritatea corporală și libertatea personală, proprietatea publică și privată, interesele legitime ale cetățenilor, ale comunității și ale statului;

b) execută misiuni de asigurare a ordinii și securității publice cu ocazia întrunirilor, manifestațiilor sportive, cultural-artistice, întrunirilor cu caracter religios, sub formă de oficiere a unor servicii divine, sau cu ocazia altor evenimente publice care implică aglomerări de persoane;

c) execută, în condițiile legii, misiuni de restabilire a ordinii publice, atunci când aceasta a fost tulburată prin orice fel de acțiuni sau fapte care contravin legislației în vigoare;

d) execută, la solicitarea Inspectoratului General al Poliției, în baza planurilor comune de activitate sau speciale, ordinelor sau dispozițiilor ministrului afacerilor interne, misiuni de menținere a ordinii și securității publice pe întreg teritoriul țării;

e) execută, la solicitarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, pe baza planurilor de cooperare, misiuni de asigurare și restabilire a ordinii publice în punctele de trecere a frontierei de stat;

f) execută misiuni de asigurare și restabilire a ordinii publice în timpul vizitelor oficiale sau altor activități la care participă înalți demnitari de stat;

g) limitează sau interzice temporar circulația transportului și a pietonilor pe străzi și pe drumuri, precum și accesul persoanelor pe anumite porțiuni de teren sau spre anumite locuri, cu ocazia desfășurării misiunilor de asigurare și restabilire a ordinii publice pe parcursul desfășurării întrunirilor sau altor evenimente publice care implică aglomerări de persoane;

h) execută, la solicitarea Inspectoratului General al Poliției, în baza planurilor comune de activitate sau speciale, ordinelor sau dispozițiilor ministrului afacerilor interne, misiuni aferente domeniului circulației rutiere.

(2) În domeniul prevenirii și descoperii infracțiunilor și contravențiilor, Inspectoratul General al Carabinierilor:

a) asigură, potrivit competențelor atribuite, reacționarea la sesizările și comunicările despre infracțiuni și contravenții;

b) desfășoară, potrivit competențelor atribuite, activități de constatare a infracțiunilor;

c) asigură culegerea de informații necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea ordinii și securității publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor;

d) execută, în condițiile legii, la solicitarea autorităților competente, misiuni de căutare a persoanelor care se eschivează de la urmărirea penală și judecată, a persoanelor dispărute, precum și a bunurilor care au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectul acestor acțiuni;

e) reține și escortează persoane în condițiile stabilite de legislația în vigoare;

f) constată contravenții și aplică sancțiuni contravenționale, potrivit competențelor atribuite prin lege.

(3) În domeniul pazei și protecției obiectivelor de importanță deosebită, Inspectoratul General al Carabinierilor:

a) asigură, în condițiile legii, paza, protecția și apărarea obiectivelor diplomatice, altor obiective, a bunurilor și valorilor de importanță deosebită, a căror listă se aprobă de Guvern;

b) asigură, în condițiile legii, paza și protecția transporturilor de valori, precum și a transporturilor de arme, muniții, materiale explozive, substanțe stupefiante, psihotrope și precursori, substanțe toxice sau radioactive ori de alte materii sau substanțe periculoase.

(4) În domeniul prevenirii și combaterii terorismului, Inspectoratul General al Carabinierilor:

a) participă la asigurarea regimului juridic în zona de desfășurare a operației antiteroriste;

b) asigură participarea unității cu destinație specială la desfășurarea intervenției contrateroriste, la solicitarea Comandamentului Operațional Antiterorist;

c) asigură asistența logistică și operațională necesară și pune la dispoziție mijloacele și tehnica specială, la solicitarea Comandamentului Operațional Antiterorist;

d) asigură, la solicitarea Comandamentului Operațional Antiterorist, regimul sporit de pază a obiectivelor de importanță deosebită și obiectivelor cu statut diplomatic, pe timpul desfășurării operației antiteroriste;

e) organizează și asigură, în condițiile legislației în vigoare, securitatea personalului, paza armamentului, munițiilor, substanțelor explozive, obiectivelor care asigură capacitatea de apărare din administrarea sa.

(5) În domeniul asigurării regimului stării de urgență, declarată în condițiile legii, Inspectoratul General al Carabinierilor:

a) asigură realizarea măsurilor legate de regimul stării de urgență, potrivit prevederilor legislației în vigoare;

b) participă la diminuarea și lichidarea consecințelor situațiilor excepționale;

c) asigură măsuri de ordine și de protecție a zonelor în care s-a produs sau există pericolul iminent de producere a unor incendii, explozii ori a altor situații de urgență ce pun în pericol viața, integritatea fizică a persoanelor sau bunurile acestora;

d) asigură paza sediilor autorităților publice, a misiunilor diplomatice, a stațiilor de alimentare cu apă, energie electrică și gaze, a stațiilor de radio și televiziune, precum și a altor obiective de importanță națională;

e) ridică arme, muniții și materiale explozive, în conformitate cu legislația în vigoare;

f) interzice sau limitează, în baza ordinului ministrului afacerilor interne, circulația persoanelor în anumite localități și în anumite ore și eliberează, în cazuri justificate, permise de liberă circulație, cu respectarea limitelor prevăzute de legislație;

g) asigură îndepărtarea din zona supusă regimului stării de urgență persoanele a căror prezență poate afecta asigurarea ordinii publice și a securității în această zonă;

h) execută măsuri de interzicere a creării și activității formațiunilor paramilitare.

(6) Inspectoratul General al Carabinierilor participă, în condițiile legii, la operații și misiuni internaționale.

(7) Inspectoratul General al Carabinierilor participă la planificarea întrebuințării subdiviziunilor din subordine în operațiile de apărare a țării (acțiunile de luptă), desfășurată de Statul Major General al Forțelor Armate și execută pregătirea subdiviziunilor pentru executarea misiunilor de apărare a țării, în baza programelor de pregătire aprobate.

(8) Inspectoratul General al Carabinierilor poate crea, deține și gestiona registre și sisteme informaționale, baze și fișiere de date, în vederea îndeplinirii atribuțiilor funcționale, cu respectarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal și cu privire la registre.

(9) Inspectoratul General al Carabinierilor execută și alte atribuții prevăzute de legislația în vigoare.

Articolul 23. Atribuții pe timpul declarării stării de asediu sau a stării de război

(1) La declararea stării de asediu sau a stării de război Inspectoratul General al Carabinierilor funcționează în condițiile Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, Legii nr. 212-XV din 24 iunie 2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, precum și ale prezentei legi.

(2) În timpul acțiunii regimului juridic al stării de asediu sau al stării de război Inspectoratul General al Carabinierilor, în calitate de componentă a Forțelor Armate, exercită următoarele atribuții:

- a) asigură respectarea regimului juridic stabilit pentru starea de asediu sau de război;
- b) participă la executarea misiunilor, în conformitate cu planul operației (acțiunilor de luptă) de apărare a țării, elaborat de Statul Major General al Forțelor Armate;
- c) execută paza, protecția și apărarea obiectivelor stabilite de autoritățile militare, altele decât cele la care se asigură pază militară în timp de pace;
- d) participă la descoperirea, capturarea sau la neutralizarea inamicului desantat ori debarcat pe teritoriul țării, în locurile de dislocare a subdiviziunilor Inspectoratului General al Carabinierilor;
- e) participă la apărarea localităților;
- f) asigură paza bunurilor care aparțin domeniului public sau privat, în cazurile de evacuare impuse de acțiunile inamicului;
- g) participă la acțiunile de înlăturare a efectelor loviturilor executate de către inamic din aer, cu mijloace de nimicire în masă, incendiare sau convenționale;
- h) execută, în cooperare cu alte forțe abilitate, acțiuni pentru descoperirea, capturarea sau neutralizarea elementelor paramilitare care activează pe teritoriul țării;
- i) participă la acțiuni de evacuare a populației, control și dirijare a circulației, de escortare a prizonierilor de război și pază a acestora în obiective din zona interioară, de dirijare și îndrumare a refugiaților, de pază și apărare a unor zone cu destinație specială;
- j) cooperează cu celelalte componente ale sistemului de apărare și securitate națională pentru asigurarea și protecția mobilizării și participă la asigurarea punerii în aplicare a actelor normative cu incidență, potrivit legii;
- k) execută orice alte atribuții și misiuni privind apărarea țării, potrivit legii.

(3) La declararea stării de asediu sau a stării de război, subdiviziunile Inspectoratului General al Carabinierilor participă la operații (acțiuni) de apărare a țării sub conducerea Statului Major General al Forțelor Armate.

(4) Comandamentul General al Inspectoratului General al Carabinierilor efectuează conducerea unităților (subunităților) militare din subordine privind executarea atribuțiilor ce le revin în conformitate cu prezenta lege, organizează și asigură pregătirea acestora pentru participarea la operații/acțiuni de luptă de apărare a țării, în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate (al operației, al acțiunilor de luptă de apărare).

Articolul 24. Împuternicirile carabinierului

(1) În exercitarea atribuțiilor de serviciu, carabinierul are următoarele împuterniciri:

- a) să solicite persoanelor respectarea ordinii publice și încetarea acțiunilor ilegale, iar în caz de necesitate, pentru asigurarea respectării cerințelor legale, să intervină cu utilizarea forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armei de foc din dotare, în condițiile stabilite de lege;

- b) să constate infracțiuni atribuite prin lege în competența sa;
- c) să constate contravenții, să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni în limitele competenței stabilite de lege;
- d) să stabilească identitatea persoanelor care încalcă dispozițiile legale ori sînt indicii că aceștia pregătesc sau au comis o faptă ilegală;
- e) să ceară legitimarea persoanelor care solicită intrarea într-un perimetru restricționat;
- f) să efectueze, în condițiile legislației în vigoare, examinarea bagajului de mîină și a bagajului pasagerilor transportului auto, feroviar, aerian și naval, iar în caz de necesitate, să efectueze examinarea corporală a pasagerilor;
- g) să efectueze, în condițiile legislației în vigoare, examinarea corporală preventivă a persoanei participante la întruniri publice sau în alte locuri în care este interzis accesul cu arme, produse ori cu substanțe periculoase, precum și al bagajului acesteia;
- h) să efectueze, în condițiile legislației în vigoare, examinarea corporală preventivă a persoanei care se află în stare de inconștiență și este necesară identificarea acesteia, precum și a bagajului acesteia;
- i) să fotografieze, să facă înregistrări audio și video în scop de asigurare a îndeplinirii atribuțiilor Inspectoratului General al Carabinierilor, fără încălcarea inviolabilității vieții private a persoanei, garantată de legislația în vigoare;
- j) să folosească gratis mijloacele de informare în masă în scop de prevenire a tulburărilor grave ale ordinii publice sau a altor situații excepționale;
- k) să utilizeze mijloacele speciale sonore și luminescente instalate pe unitățile de transport conform normelor stabilite;
- l) să rețină persoanele în condițiile stabilite de lege, cu explicarea drepturilor acestora;
- m) să invite în sediul subdiviziunilor Inspectoratului General al Carabinierilor, destinate activităților cu cetățenii, persoanele a căror prezență este necesară pentru îndeplinirea atribuțiilor, cu aducerea la cunoștință, în formă scrisă, a scopului și motivului invitației;
- n) să intre sau să pătrundă, în modul stabilit de lege, utilizînd la necesitate mijloace speciale, în orice încăpere sau proprietate în scop de curmare a infracțiunilor, urmărire a persoanelor suspectate de comiterea infracțiunilor, a persoanelor care se ascund de organele de urmărire penală, se sustrag de la executarea pedepsei penale, de la arestul contravențional sau dacă, în baza unor date suficiente, se știe că în aceste localuri a fost comisă sau se comite o infracțiune, precum și în caz de calamități naturale și în alte împrejurări excepționale care pun în pericol securitatea publică și siguranța persoanelor;
- o) să limiteze sau să interzică temporar circulația transportului și a pietonilor pe străzi și pe drumuri, precum și accesul persoanelor pe anumite porțiuni de teren sau spre anumite locuri, cu ocazia desfășurării misiunilor de asigurare și restabilire a ordinii publice pe parcursul desfășurării întrunirilor sau altor evenimente publice care implică aglomerări de persoane, în scopul ocrotirii vieții, sănătății și bunurilor persoanelor;

p) să stopeze mijloacele de transport și să efectueze controlul actelor cu caracter permisiv, pe timpul executării misiunilor de asigurare și restabilire a ordinii publice, operațiunilor speciale de combatere a terorismului, în scopul prevenirii și contracarării dezordinii în masă, al identificării persoanelor participante ori a vehiculelor utilizate la destabilizarea ordinii de drept, precum și al identificării vehiculelor sau persoanelor aflate în căutare;

q) să folosească orice mijloc de transport și comunicații, indiferent de proprietarul sau posesorul acestuia, cu excepția mijloacelor care aparțin misiunilor diplomatice, oficiilor consulare și reprezentanțelor organizațiilor internaționale acreditate în Republica Moldova, precum și membrilor personalului acestora acreditați în Republica Moldova și care au însemne speciale, pentru luarea unor măsuri legale ce nu pot fi amânate și nu pot fi îndeplinite altfel;

r) să solicite și să primească gratis, în condițiile stabilite de lege, informația și materialele care sînt păstrate de autoritățile publice, de agenții și companii, de întreprinderile de stat și private, de alte persoane juridice și sînt necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Inspectoratului General al Carabinierilor;

s) să utilizeze registre informaționale, fișiere, baze de date, sisteme informaționale și registre de stat în scopul asigurării îndeplinirii atribuțiilor Inspectoratului General al Carabinierilor, cu respectarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal și cu privire la registre;

t) să intervină în forță pentru dispersarea participanților și restabilirea ordinii publice în cadrul întrunirilor sau altor evenimente publice, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare;

u) să aducă din locuri publice ori aglomerate într-o instituție medico-sanitară persoanele presupuse a fi sub influența alcoolului, substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor sau toxice ori a altor substanțe care acționează grav asupra stării fizice și psihice a persoanei, precum și persoanele care sînt incapabile să se miște sau sînt susceptibile de a dăuna sieși ori celor din jur;

v) să rețină străinii care au intrat clandestin, se află ilegal și sînt supuși expulzării de pe teritoriul Republicii Moldova, cu transmiterea acestora organelor competente;

w) să prelucreze date cu caracter personal în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(2) În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, carabinierii folosesc arme de foc din dotare și muniții aferente, mijloacele speciale pentru apărare pasivă, pentru apărare activă și auxiliare din dotare, în condițiile și în modul prevăzut de legislația în vigoare.

(3) În situația în care obiectivele a căror pază este asigurată în mod permanent sau temporar de către personalul Inspectoratului General al Carabinierilor sînt în pericol ori atunci cînd există informații că se intenționează organizarea unor acțiuni care le-ar putea pune în pericol, subdiviziunea competentă a Inspectoratului General al Carabinierilor, împreună cu autoritățile publice și cu alte structuri abilitate cu atribuții în domeniu, stabilește zona de protecție a obiectivelor respective și, la necesitate, poate interzice sau limita, după caz, accesul.

Zonele de protecție ale obiectivelor sînt delimitate cu semne vizibile de către Inspectoratul General al Carabinierilor, cu sprijinul de specialitate al autorităților publice și al altor autorități abilitate.

Zonele de protecție au același regim ca și obiectivele pentru care au fost stabilite.

(4) În îndeplinirea atribuțiilor, personalul Inspectoratului General al Carabinierilor are competența teritorială corespunzătoare zonei de responsabilitate a structurii de carabinieri din care face parte.

(5) În caz de realizare a unor măsuri sau activități specifice în desfășurare, personalul Inspectoratului General al Carabinierilor poate acționa și în zona de responsabilitate a altor unități de carabinieri, comunicând despre aceasta structurii competente teritorial.

(6) Carabinierul poate dispune și de alte împuterniciri prevăzute de legislație.

Secțiunea a 2-a **Obligații, interdicții și restricții**

Articolul 25. Obligațiile carabinierului

(1) Carabinierul își desfășoară activitatea profesională în interesul și în sprijinul persoanei, comunității și al instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în executarea legii, fiind obligat:

a) să respecte cu strictețe drepturile, libertățile omului și demnitatea umană, să aibă comportament demn și respectuos pentru persoane, o atitudine fermă față de cei care încalcă legile;

b) să se conducă, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, de legislația în vigoare;

c) să execute atribuțiile de serviciu conform funcției deținute;

d) să manifeste, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, inițiativă și perseverență, obiectivitate și imparțialitate;

e) să execute ordinele, dispozițiile și indicațiile legale ale superiorilor;

f) să păstreze secretul de stat și să protejeze informațiile privind datele cu caracter personal de care ia cunoștință în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu;

g) să perfecționeze în permanență nivelul său de pregătire profesională;

h) să depună declarația de avere și interese personale în modul și în condițiile prevăzute de legislația în vigoare;

i) să nu admită acte de corupție și să denunțe imediat organelor competente orice tentativă de a fi implicat în acestea;

k) să nu aplice tortura și alte rele tratamente;

l) să se adreseze unei persoane doar după ce s-a prezentat, cu indicarea funcției, gradului militar și a numelui, legitimându-se în acest sens cu legitimația de serviciu, cu excepția situațiilor în care rezultatul intervenției sau siguranța carabinierului ar fi periclitată;

m) să informeze persoana căreia i se adresează despre scopul și motivul adresării;

n) în cazul aplicării unor măsuri de natură să restrângă drepturile și libertățile persoanei, să aducă la cunoștința acesteia cauza și temeiurile de aplicare a măsurilor de rigoare, precum și drepturile și obligațiile apărute în aceste condiții;

o) să cunoască și să întrețină în stare regulamentară tehnica și mijloacele din dotare, să păstreze și să administreze eficient bunurile ce i-au fost încredințate pentru uz în activitatea de serviciu;

p) la eliberarea din serviciu, precum și în cazul trecerii la dispoziția comandantului, în cazul suspendării din funcție sau efectuării anchetei de serviciu în privința sa, să predea arma din dotare și muniția aferentă în modul stabilit de legislația în vigoare;

q) să informeze neîntârziat subdiviziunea de resurse umane a entității din care face parte și autoritatea specializată a Ministerului Afacerilor Interne despre dobândirea calității procesuale de bănuț, învinuit sau inculpat, precum și despre măsurile procesuale penale dispuse ori hotărârile penale pronunțate împotriva sa.

(2) Fiecare carabinier, indiferent de funcția pe care o deține, de locul în care se află în timpul sau în afara orelor de program, în cazul în care sesizează existența unor circumstanțe sau fapte care periclitează ordinea de drept, viața persoanelor sau alte valori sociale, este obligat să comunice despre aceasta celei mai apropiate subdiviziuni de poliție sau de carabinieri și să întreprindă măsurile posibile pentru prevenirea și curmarea infracțiunii sau contravenției, acordarea primului ajutor persoanelor aflate în pericol, reținerea, identificarea și descoperirea făptuitorilor, identificarea martorilor și paza locului în care s-a produs evenimentul.

(3) După eliberarea din serviciu, carabinierul este obligat să păstreze, în condițiile prevăzute de legislație, secretul de stat și alte informații cu accesibilitate limitată, secretul surselor de informații și al activităților desfășurate. Această obligație se menține pe durata de secretizare a informației, stabilită de legislație.

Articolul 26. Inadmisibilitatea imixtiunii în activitatea carabinierului

(1) În exercițiul funcțiunii, carabinierul se supune doar legii și execută doar indicațiile superiorilor.

(2) Nicio persoană, în afara cadrului de relații ierarhice și competențe legale, nu are dreptul să intervină în activitatea profesională a carabinierului.

(3) Carabinierul este persoană inviolabilă. Împiedicarea îndeplinirii obligațiilor sale de serviciu, atingerea onoarei și demnității sale, opunerea de rezistență, amenințarea, aplicarea violenței, atentatul la viața, la sănătatea, la bunurile sale ori ale membrilor săi de familie atrag răspunderea prevăzută de lege.

(4) Cerințele legitime ale carabinierului sînt executorii. Cerințele carabinierului și acțiunile întreprinse de acesta sînt considerate legitime atîta timp cît organul sau persoana cu funcție de răspundere investită cu exercitarea controlului activității sale și legalității acesteia nu stabilește contrariul.

Articolul 27. Interdicții și restricții în activitatea carabinierului

Pe perioada exercitării serviciului carabinierul se supune regimului de interdicții și restricții prevăzute de Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor.

Secțiunea a 3-a

Răspunderea juridică a carabinierului

Articolul 28. Răspunderea juridică a carabinierului

(1) Carabinierii, indiferent de gradul militar și funcția pe care o dețin, sînt egali în fața legii și poartă răspundere pentru săvîrșirea faptelor ilicite, luîndu-se în considerare particularitățile statutului lor juridic.

(2) Carabinierii poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională sau penală, în condițiile stabilite de legislația în vigoare.

Capitolul V PROTECȚIA JURIDICĂ ȘI SOCIALĂ A CARABINIERILOR

Articolul 29. Drepturi și libertăți fundamentale

(1) Carabinierii beneficiază de drepturile și libertățile fundamentale ale cetățeanului Republicii Moldova, cu restricțiile condiționate de statutul militar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor și prezenta lege.

(2) În vederea asigurării executării atribuțiilor pe timp de pace, carabinierul mai dispune de următoarele drepturi:

- a) dreptul la protecție din partea statului;
- b) dreptul la recompensă pentru riscul profesional, în condițiile stabilite de Guvern;
- c) dreptul la călătorii fără plată în interes de serviciu;
- d) dreptul la apărare și asistență juridică, acordată pe bază de cerere, pentru situații care privesc îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, conform procedurii stabilite de Ministerul Afacerilor Interne;
- e) dreptul la ocrotirea sănătății și la asistență medicală;
- f) dreptul la supliment de hrană pentru efectivul Inspectoratului General al Carabinierilor care participă la misiuni de asigurare și restabilire a ordinii publice, de intervenție antiteroristă, în condițiile stabilite de Guvern;
- g) dreptul la îndemnizații;
- h) alte drepturi prevăzute de legislația în vigoare.

Articolul 30. Dreptul la protecție din partea statului

(1) Realizarea drepturilor și intereselor legitime ale carabinierilor și ale membrilor familiilor acestora se asigură de către Guvern, de autoritățile administrației publice locale, de conducătorii de întreprinderi, instituții și organizații, de conducerea Inspectoratului General al Carabinierilor.

(2) Persoana, onoarea și demnitatea carabinierului sînt ocrotite de lege.

(3) Insultarea, opunerea de rezistență, amenințarea, actul de violență sau atentarea la viața carabinierului sau a membrilor familiei lui, precum și alte acțiuni ce-l împiedică să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu atrag după sine răspundere contravențională sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Prejudiciul material cauzat carabinierului sau membrilor familiei sale, legat de activitatea sa profesională se repară din bugetul din care acesta este salarizat, urmînd să fie recuperat în mod regresiv din contul celui vinovat, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(5) Pentru a-și apăra drepturile și interesele, carabinierul este în drept să sesizeze instanța de judecată competentă.

Articolul 31. Dreptul la călătorii fără plată în interes de serviciu

(1) În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, carabinierul are dreptul să călătorească gratis pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor).

(2) Carabinierul are dreptul la recompensarea cheltuielilor de transport utilizat în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale de serviciu.

Articolul 32. Dreptul la ocrotirea sănătății și la asistență medicală

(1) Carabinierul beneficiază de dreptul la ocrotirea sănătății și la asistență medicală, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Carabinierul beneficiază de asistență medicală și de tratament (ambulatoriu și staționar) gratuite în orice instituție medico-sanitară a Ministerului Afacerilor Interne.

(3) Carabinierul este supus anual unui examen medical profilactic în instituțiile medico-sanitare ale Ministerului Afacerilor Interne.

(4) Modul de realizare a dreptului la ocrotirea sănătății și la asistență medicală al carabinierului este stabilit de Guvern.

Articolul 33. Dreptul la indemnizații

În vechimea în muncă a carabinierului cei acordă dreptul la indemnizația prevăzută la art.19 alin.(3) din Legea nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, se include vechimea în serviciul public cu statut special și/sau militar.

Articolul 34. Dreptul la pensie

Carabinierul beneficiază de pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993.

Capitolul VI
FINANȚAREA ȘI ASIGURAREA LOGISTICĂ
A ARMEI DE CARABINIERI

Articolul 35. Finanțarea

Inspectoratul General al Carabinierilor este finanțat de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege.

Articolul 36. Asigurarea logistică

(1) Inspectoratul General al Carabinierilor are în dotare armament, tehnică, muniție, echipament, utilaj specific și mijloace de transport necesare îndeplinirii

atribuțiilor prevăzute de lege, pentru apărarea și protecția efectivului, precum și a obiectivelor în care își desfășoară activitatea.

(2) Inspectoratul General al Carabinierilor dispune de structuri care realizează aprovizionarea cu materiale, transporturile logistice, asigurarea tehnică, medicală, sanitar-veterinară, financiară, cazarea efectivelor și adăpostirea animalelor.

(3) Bunurile aflate în gestiunea Inspectoratului General al Carabinierilor includ: spații locative și de serviciu, edificii și construcții ale structurilor de conducere și ale altor unități, utilaje, baza instructiv-didactică și mijloace tehnice de instruire, armament, tehnică specială, alte bunuri utilizate de Inspectoratul General al Carabinierilor la executarea atribuțiilor care îi revin.

(4) Normele de asigurare cu armament, muniții, mijloace de apărare, tehnică specială, echipament, produse alimentare și cu alte bunuri, precum și normele de consum al carburanților și lubrifianților, modul de primire în dotare, de procurare a armamentului, a tehnicii speciale și a altui patrimoniu se stabilesc de Guvern.

(5) Construcția, reconstrucția sau punerea la dispoziție spre folosință a obiectivelor destinate amplasării subdiviziunilor Inspectoratului General al Carabinierilor se efectuează în modul și potrivit normelor stabilite de Guvern.

(6) Inspectoratul General al Carabinierilor are dreptul să primească în folosință sau în proprietate, în modul stabilit de legislație, din partea autorităților administrației publice centrale sau locale, din partea structurilor internaționale, a persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare a lor, din partea asociațiilor obștești și a cetățenilor Republicii Moldova obiective pentru amplasarea unităților, mijloace de transport, alt tip de tehnică și bunuri, necesare pentru executarea atribuțiilor care îi revin.

(7) Autoritățile administrației publice locale pot finanța din bugetele proprii realizarea unor acțiuni ale subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului General al Carabinierilor legate de asigurarea ordinii și securității publice în teritoriu.

(8) Inspectoratul General al Carabinierilor utilizează parcul propriu de autovehicule și este dotată cu tehnică, mijloace de transport, aparataj și mijloace de transmisiuni, precum și cu alte materiale specifice, necesare îndeplinirii atribuțiilor stabilite de lege.

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 37. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la în termen **de 6 luni de la data publicării.**

(2) Guvernul, pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind punerea în concordanță a legislației în vigoare cu prezenta lege;

b) va pune în concordanță actele sale normative cu prezenta lege.

(3) Atribuțiile ce țin de restabilirea ordinii și securității publice prevăzute la art. 21 lit. b) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 42-47, art. 145), cu modificările și completările ulterioare, se abrogă la 1 ianuarie 2021.

(4) Se abrogă alin. (3) al art. 69 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 42-47, art. 145), cu modificările și completările ulterioare.

(5) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne.

Articolul 38. Dispoziții tranzitorii

Până la data de 31 decembrie 2020 Inspectoratul General al Carabinierilor va trece treptat la îndeplinirea serviciului militar pe bază de contract, conform planului aprobat de Guvern.

Articolul 39. Echivalarea gradelor speciale cu gradele militare

(1) La intrarea în vigoare a prezentei legi, în cazul transferului în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor a specialiștilor din cadrul aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și al autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia, gradele speciale ale persoanelor care dețin funcții publice cu statut special pot fi echivalate cu gradele militare, după cum urmează:

- a) chestor general – general de corp de armată;
- b) chestor-șef – general de divizie;
- c) chestor – general de brigadă;
- d) comisar-șef – colonel;
- e) comisar principal – locotenent-colonel;
- f) comisar – maior;
- g) inspector principal – căpitan;
- h) inspector superior – locotenent-major;
- i) inspector – locotenent;
- j) agent-șef principal – plutonier adjutant;
- k) agent-șef – plutonier-major;
- l) agent-șef adjunct – plutonier;
- m) agent principal – sergent-major;
- n) agent superior – sergent;
- o) agent – sergent-inferior.

(2) La intrarea în vigoare a prezentei legi, în cazul transferului în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor a specialiștilor care dețin grade speciale, acestora le poate fi acordat un grad militar echivalent cu gradul special deținut.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul legii cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul legii cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne în contextul procesului amplu de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia, care urmărește scopul constituirii unui sistem de ordine și securitate publică integrat, interoperabil și compatibil, capabil să asigure servicii publice de calitate pentru protecția persoanei, siguranța societății și statului, precum și creșterea nivelului de încredere a populației în organele de drept.

Necesitatea elaborării proiectului de lege este prevăzută în Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 31 iulie 2017, Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890 din 20 iulie 2016, precum și Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017 – 2019, aprobat în cadrul ședinței Guvernului din 28 decembrie 2016.

De asemenea, imperativul acestei acțiuni derivă din Concepția de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1109 din 6 decembrie 2010, Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.153 din 15 iulie 2011, Strategia națională de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 354 din 31 iulie 2017, Strategia de dezvoltare a Poliției pentru anii 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.587 din 12 mai 2016, care au identificat principalele probleme ale sistemului de ordine și securitate publică și au stabilit obiectivele procesului de reformare.

Actualmente, la nivelul structurilor principale de ordine și securitate publică - Poliției și Trupelor de Carabinieri, se atestă paralelisme, suprapuneri și dublări de competențe, fapt ce face dificilă organizarea și desfășurarea misiunilor, stabilirea exactă a responsabilităților, cooperarea și alocarea resurselor. Din aceste motive este periclitată dezvoltarea în ansamblu a sistemului de ordine și securitate publică.

Capacitatea Trupelor de Carabinieri de a îndeplini misiuni de ordine și securitate publică este redusă, îndeosebi în plan teritorial. Cauzele rezidă în competențele insuficient delimitate, legislația depășită, absența competențelor polițienești, menținerea modelului actual de îndeplinire a misiunilor, a sistemului de completare a efectivelor cu militari în termen, pregătirea polițienească deficitară, precum și dotarea inadecvată și insuficientă.

Din prevederile legale existente (Legea nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale MAI și Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului) rezultă faptul că,

nu au fost delimitate clar atribuțiile în domeniul ordinii și securității publice între Poliție și Trupele de Carabinieri și nu există nici prevederi de complementaritate și interoperabilitate în acest sens. Terminologia utilizată și modul de proiectare a normelor juridice sunt diferite, astfel încât nu permit stabilirea îndatoririlor precise în domeniu ale fiecărei structuri. Pe baza dispozițiilor legale în vigoare nu pot fi determinate clar limitele competențelor, modul în care acestea sunt exercitate, când încep și unde încetează atribuțiile, cine le îndeplinește și în ce condiții.

De asemenea, cadrul legislativ în vigoare care reglementează activitatea Trupelor de Carabinieri nu corespunde exigențelor actuale privind locul și rolul acestora într-un sistem dual de ordine și securitate publică, producând deficite de capacitate pe acest segment și diminuând implicit nivelul de siguranță al comunității.

Trupele de Carabinieri urmează să fie reorganizate și integrate în sistemul polițienesc, cu păstrarea statutului militar, a individualității instituționale, specificului organizatoric, funcțional și a independenței operaționale.

Având în vedere situația internă și internațională, se impune menținerea în RM a sistemului polițienesc dual în care funcționează complementar structuri de poliție civilă (Poliția) și cu statut militar (Carabinierii). Acesta este practicat cu succes în numeroase state europene – Italia, Franța, România, Spania, Portugalia, Olanda, Polonia, Turcia.

Prin urmare, proiectul de lege elaborat vizează transformarea Trupelor de Carabinieri într-o structură polițienească profesionistă cu statut militar, modernă, eficientă și eficientă, transparentă, capabilă să realizeze serviciul public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de siguranță individuală și colectivă la standarde europene, în situații de normalitate, situații specifice și situații de criză de ordine publică și, totodată, să execute atribuțiile prevăzute de lege în situații de urgență, de asediu și de război.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin textul proiectului legii cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor se intenționează reglementarea statutului juridic și principiilor de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile, împuternicirile și obligațiile carabinierilor, finanțarea, asigurarea tehnico-materială a acesteia, precum și protecția socială a carabinierilor.

Potrivit proiectului, General al Carabinierilor va reprezenta instituția specializată a statului, cu statut militar, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, combatere a terorismului, asigurare a regimului stării de urgență, de asediu și de război.

Totodată, Inspectoratul General al Carabinierilor va face parte din sistemul național de apărare și împreună cu Armata Națională va asigura realizarea atribuțiilor specifice pe durata declarării stării de asediu sau de război.

Respectiv, pe timp de pace Inspectoratul General al Carabinierilor va exercita atribuții specifice Poliției, iar pe timp de asediu sau de război va exercita atribuții specifice Forțelor Armate.

Astfel, potrivit celor mai bune practici ale statelor europene unde funcționează sistemul polițienesc dual, Inspectoratul General al Carabinierilor din Republica Moldova, pe lângă competențele de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice și protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și descoperire a infracțiunilor, va fi abilitată cu atribuții de constatare a contravențiilor, în special a celor ce atentează la ordinea și securitatea publică, de aplicare a sancțiunilor contravenționale, precum și de constatare a infracțiunilor atribuite Inspectoratul General al Carabinierilor în competență prin lege.

Necesitatea atribuirii statutului de agent constatatator personalului Inspectoratului General al Carabinierilor, pe lângă faptul că de asemenea competențe dispun toate structurile similare ce activează în spațiul UE (Jandarmeria Națională Franceză, Arma de Carabinieri din Italia, Garda Civilă din Spania, Garda Națională Republicană din Portugalia, Jandarmeria Română, Jandarmeria militară din Polonia), mai derivă și din faptul că, structurile componente ale Poliției (Inspectoratul Național de Patrulare și Inspectoratele de poliție) nu dețin instrumentele necesare pentru acoperirea pleneră a zonelor de competență, în special în aglomerările urbane, și, respectiv, nu reușesc să realizeze corespunzător sarcinile de prevenire și combatere a faptelor contravenționale, în special a celor ce atentează la ordinea și securitatea publică săvârșite în spațiul public (ex.: huliganismul nu prea grav; consumul de băuturi alcoolice în locuri publice și apariția în astfel de locuri în stare de ebrietate produsă de alcool; jocurile de noroc și ghicitul în locuri publice; tulburarea liniștii; fumatul în spațiile publice etc.).

Respectiv, abilitarea cu competențe de constatare a faptelor contravenționale a personalului contractual instruit și bine pregătit al Inspectoratului General al Carabinierilor va asigura creșterea semnificativă a gradului de siguranță al cetățenilor, sporirea satisfacției populației față de prestația personalului structurilor de ordine și securitate publică și va genera creșterea gradului de performanță în prevenirea și combaterea fenomenului contravențional și infracțional.

Având în vedere că, misiunile de bază ale Inspectoratului General al Carabinierilor presupun exercitarea atribuțiilor funcționale preponderent în spațiul public, se consideră plauzibilă abilitarea personalului calificat din cadrul structurii cu drepturi de constatare a unor genuri de infracțiuni ce sunt săvârșite în locuri publice pe timpul executării misiunilor de serviciu, care se atribuie la categoriile de infracțiuni ușoare și mai puțin grave (ex.: huliganismul; vandalismul; jaful; furtul, răpirea mijlocului de transport etc.).

Actualmente, potrivit articolului 273 alineatul (1) litera e) al Codului de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, în cadrul Trupelor de Carabinieri, în calitate de organ de constatare sunt comandantii unităților și formațiunilor militare, șefii instituțiilor militare - pentru infracțiuni săvârșite de militarii din subordine, precum și de persoanele supuse serviciului militar în timpul cantonamentelor; pentru infracțiuni săvârșite de muncitorii și angajații civili ai Forțelor Armate ale Republicii Moldova, legate de îndeplinirea îndatoririlor lor de serviciu, sau săvârșite la locul de dislocare a unității, formațiunii, instituției.

Respectiv, în conformitate cu prevederile alineatului (2) al aceluiași articol personalul contractual al Inspectoratului General al Carabinierilor, abilitat cu

competențe de constatare a infracțiunilor va avea dreptul, în condițiile prezentului cod, să rețină făptuitorul, să ridice corpurile delictive, să solicite informațiile și documentele necesare pentru constatarea infracțiunii, să citeze persoane și să obțină de la ele declarații, să procedeze la evaluarea pagubei și să efectueze orice alte acțiuni care nu suferă amânare, cu întocmirea proceselor-verbale în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate, actele de constatare urmând a fi remise, împreună cu mijloacele materiale de probă, organului de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, sau procurorului, pentru începerea urmăririi penale. În cazul reținerii persoanei de către organul de constatare, actele de constatare, mijloacele materiale de probă și persoana reținută urmează a fi predate organului de urmărire penală sau procurorului imediat, dar nu mai târziu de 3 ore de la momentul reținerii de facto a acesteia.

Abilitarea cu competențe de constatare a faptelor contravenționale și penale a personalului Inspectoratului General al Carabinierilor va fi încă un element suplimentar de descurajare a criminalității de alt tip decât Poliția.

De asemenea, una din atribuțiile Inspectoratului General al Carabinierilor va fi prevenirea și combaterea terorismului, care derivă din prevederile legislației în vigoare ce reglementează domeniul, precum și din competențele specifice atribuite structurii pe timp de pace și pe timp de asediu sau de război.

În acest sens, Inspectoratul General al Carabinierilor va participa la asigurarea regimului juridic în zona de desfășurare a operației antiteroriste, va asigura, la solicitarea Comandamentului Operațional Antiterorist, participarea unității cu destinație specială la desfășurarea intervenției contrateroriste, va asigura asistența logistică și operațională necesară și punerea la dispoziție a mijloacelor și tehnicii speciale, va asigura regimul sporit de pază a obiectivelor de importanță deosebită și obiectivelor cu statut diplomatic, pe timpul desfășurării operației antiteroriste. Reieșind din dualitatea competențelor, în calitate de parte componentă a Forțelor Armate, Inspectoratul General al Carabinierilor va organiza și va asigura, în condițiile legislației în vigoare, securitatea personalului, paza armamentului, munițiilor, substanțelor explozive, obiectivelor care asigură capacitatea de apărare din administrarea sa.

Proiectul de lege propune reglementări menite să sporească eficacitatea măsurilor pentru ridicarea nivelului de protecție a persoanei, de siguranță a societății și statului, să asigure creșterea calității serviciului public prin perfecționarea și aplicarea riguroasă a cadrului de reglementare, pe asigurarea nivelului ridicat de profesionalizare a personalului și consolidare instituțională, sporirea satisfacției populației față de prestația personalului structurilor de ordine și securitate publică și generarea reducerii costurilor și creșterii gradului de performanță în prevenirea și combaterea fenomenului infracțional.

Conform normelor incluse în proiect, vor fi redimensionate competențele actuale ale Trupelor de Carabinieri și Poliției în cadrul sistemului de ordine și securitate publică, acestea fiind prevăzute pentru situații de normalitate, specifice, de criză de ordine publică, de urgență, de asediu și de război.

Urmare a implementării proiectului, competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității publice vor fi divizate între Poliție și Carabinieri potrivit celor trei tipuri de misiuni executate:

- menținerea ordinii și securității publice;
- asigurarea ordinii și securității publice;
- restabilirea ordinii și securității publice.

Astfel, restabilirea ordinii publice urmează să devină misiunea principală a Carabinierilor, iar menținerea ordinii publice - misiunea principală a Poliției.

La etapa inițială, sarcinile de asigurare și restabilire a ordinii publice vor fi atribuite atât Poliției, cât și Carabinierilor și vor fi realizate independent sau prin sprijinul operațional reciproc.

La atingerea capacității operaționale complete a noii structuri, prevăzută pentru anul 2020, misiunile de restabilire a ordinii publice vor reveni integral Carabinierilor.

Inspectoratul General al Carabinierilor va fi organizat pe principii militare, ca sistem unitar de forțe, și va exercita atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Structura nouă va fi constituită din Comandamentul General al Inspectoratului General al Carabinierilor, direcții regionale, unități militare și subdiviziuni de suport operațional. O asemenea structură este caracteristică, practic, tuturor instituțiilor omoloage care funcționează în statele membre ale Uniunii Europene (Arma de Carabinieri din Italia, Jandarmeria Națională Franceză, Garda Civilă din Spania, Garda Națională Republicană din Portugalia, Jandarmeria Română, Jandarmeria militară din Polonia).

Comandamentul General al Inspectoratului General al Carabinierilor va reprezenta unitatea centrală de administrare și control a Carabinierilor, cu statut de persoană juridică și competență teritorială generală, care planifică, organizează, conduce, coordonează și controlează activitatea structurilor din subordine, asigură cooperarea și colaborarea cu celelalte instituții ale statului, organisme și organizații guvernamentale și neguvernamentale din țară și din străinătate și execută orice alte atribuții date în competență prin lege.

Comandamentul General al Inspectoratului General al Carabinierilor va fi condus de Comandantul General, numit în funcție prin hotărâre de Guvern, la propunerea ministrului afacerilor interne.

În cadrul Comandamentului General al Inspectoratului General al Carabinierilor va funcționa Consiliul Militar, în calitate de organ consultativ, ale cărui componență, organizare și funcționare se aprobă de ministrul afacerilor interne, la propunerea Comandantului General al Inspectoratului General al Carabinierilor.

Direcțiile regionale ale Inspectoratului General al Carabinierilor vor acoperi, respectiv, regiunile de nord, centru și sud ale țării și vor fi destinate planificării, organizării, conducerii și executării atribuțiilor Inspectoratului General al Carabinierilor într-o zonă de responsabilitate teritorială atribuită, prin intermediul unităților militare și subdiviziunilor de suport operațional dislocate în zona de responsabilitate teritorială a comandamentului regional.

Direcțiile regionale vor putea fi amplasate astfel, încât aceasta să nu corespundă organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova.

În cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor vor fi înființate și vor

desfășura activitatea unități militare de nivelul brigăzilor (Brigăzi Operative Mobile, Brigada Specială de Intervenție). Totodată, în vederea asigurării executării atribuțiilor stabilite prin lege, în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor vor putea fi înființate, în modul stabilit, unități militare de alt nivel.

De asemenea, în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor vor putea fi instituite subdiviziuni de suport operațional destinate asigurării îndeplinirii competențelor atribuite prin lege, inclusiv de formare profesională, de sprijin logistic și medical.

Potrivit prevederilor proiectului actului legislativ, până la data de 31.12.2020 Inspectoratul General al Carabinierilor va trece treptat la îndeplinirea serviciului militar în exclusivitate pe bază de contract. Modul și etapele de realizare a acestei acțiuni sunt reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 31 iulie 2017 „Cu privire la aprobarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia”.

Ca urmare, de la 01 ianuarie 2021, atribuțiile ce țin de restabilirea ordinii și securității publice prevăzute la articolul 21 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului vor fi excluse și cesionate Inspectoratului General al Carabinierilor, activitatea în cauză fiind realizată exclusiv de această structură.

Pentru asigurarea aplicabilității legii și corelării noilor reglementări cu cele din actele legislative preexistente, în capitolul „Dispoziții finale și tranzitorii” au fost incluse prevederi privind dreptul ministrului afacerilor interne de a realiza, prin emiterea actului administrativ, transferul de specialiști din cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor în aparatul central al Ministerului Afacerilor Interne și în autoritățile administrative și instituțiile din subordinea acestuia.

De asemenea, au fost incluse prevederi ce reglementează echivalarea gradelor speciale din alte structuri de ocrotire a normelor de drept, în cazul transferului, cu gradele militare din cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor, inclusiv în cazul transferului în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor a funcționarilor care dețin funcții publice cu statut special din cadrul aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și al autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia, cu specificarea gradelor speciale și militare care se echivalează.

În capitolul menționat a mai fost inclus un articol care prevede că, în vechimea calendaristică în serviciu, calculată pentru achitarea indemnizației unice carabinierului eliberat din serviciul militar, se include întreaga vechime acumulată în funcții publice (militare, speciale) în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

Impactul implementării proiectului

Adoptarea proiectului legii cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor va contribui la constituirea unei structuri polițienești profesionale moderne, cu statut militar și atribuții duale, capabilă să realizeze un serviciu public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de siguranță individuală și colectivă la cele mai înalte standarde europene și internaționale, în situații de normalitate, situații specifice și situații de criză de ordine publică și, totodată, să execute atribuțiile

prevăzute de legislația în vigoare în situații de asediu sau de război, ca parte componentă a Forțelor Armate.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea noului proiect de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare, cu excepția celor prevăzute în Hotărârea Guvernului „Cu privire la aprobarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia”, precum și surselor financiare necesare pentru acoperirea cheltuielilor pentru închirierea locuințelor de către angajații Inspectoratului General al Carabinierilor care nu dispun de spațiu locativ.

Potrivit proiectului, carabinierii urmează să primească o indemnizație pentru închirierea locuinței în mărimea și modul stabilite de Guvern.

Actualmente, numărul militarilor Trupelor de Carabinieri neasigurați cu spațiu locativ constituie o treime din numărul total de personal. Respectiv, către anul 2021, după profesionalizarea a 100% de militari în termen, numărul estimativ al carabinierilor ce nu vor dispune de spațiu locativ va constitui circa 702 unități, iar suma necesară pentru acoperirea cheltuielilor în cauză va fi de cca 8424,0 mii lei (702 *1000 lei * 12 luni).

Reieșind din profesionalizarea etapizată a efectivului de militari în termen, vor fi necesare suplimentar estimativ: în 2018 – 5664,0 mii lei (472 m/c *1000 lei * 12 luni; 2019 – 7344,0 mii lei (612 m/c *1000 lei * 12 luni; 2020 - 8424,0 mii lei (702 m/c *1000 lei * 12 luni).

Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative

Pentru implementarea proiectului legii cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor va fi necesară modificarea și/sau completarea unui șir de acte legislative și normative, cum ar fi: Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Legea nr. 1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr. 52-XVI din 2 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare, Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008, Hotărârea Guvernului nr. 864 din 17 august 2005 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen sau în cel cu termen redus”, Hotărârea Guvernului nr. 778 din 27 noiembrie 2009 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia”, Hotărârea Guvernului nr. 650 din 12 iunie 2006 „Privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice”, Hotărârea Guvernului nr. 914 din 25 iulie 2016 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu” ș.a.

Totodată, în vederea punerii în aplicare a proiectului de lege se preconizează elaborarea unor proiecte de hotărâri de Guvern inclusiv: cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comandamentului General al Inspectoratului General al Carabinierilor, cu privire la normele de asigurare tehnico-materială a Inspectoratului General al Carabinierilor etc.

Respectarea transparenței în procesul decizional

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, în directoriul *Transparența decizională*, compartimentul *Consultări publice*.

